

LADRES SEF ZIZ RONY J. GOVINDEN A LOKAZYON REOUVERTIR LAKOUR SIPRENM, 2022

Tenm: "Zidisyer anbras sanzman"

Byenveni

Sef deta la Lepiblik Sesel, son ekselans , Monsier, Wavel Ramkalawan; *"First Lady,"* madame Linda Ramkalawan; Son ekselans Vis Prezidan Monsier Ahmed Afif; Speaker Lasanble Nasyonal, Onorab Roger Mancienne; Prezidan Lakour Dapel Onorab Anthony Fernando; Minis Errol Fonseka; Ziz Lakour Dapel, Onorab Fiona Robinson; Onorab Attorney General, Monsier Frank Ally; Komisyoner Lapolis, monsieur Ted Barbe; bann manm kor diplomatik; Mon bann koleg ziz Lakour Siprenm; *"Master"* Lakour Siprenm; Chairperson Konsey Apwentman Konstitisyonel; Chairperson PSAB; Mazistra; Siperentandan Prizon; tou bann avoka; reprezantan bann diferan krawyans; zofisyè zidisyer; manm bann medya; lepep Seselwa ; monsieur e madanm e bann envite distenge. Bonzour.

Entrodiksyon

Ozordi nou se lokazyon re-ouvertir Lakour Sprenm pour lannen 2022. Parey lannen pase nou pe annan en *"soft opening"* prenan kont sitiasyon lasante piblik dan pei. Menm si I nou pa pe fer li lo lanplè labitid nou apresye lefe ki I pe ganny broadcasted live lo *"internet"*. Nou bi se pou fer sir ki nou koman trwazyenm pilye nou demokrasi, nou

reste relevan e a zour dan leker e lespri nou bann dimoun e ki zot konen ki zidisyer pe fer dan en langaz ki zot konpran. Mon ganny sa loportinite pou fer li enn fwa par lannen e nou profit sa lokazyon pou koz lo nou sikse; nou defi; koman nou swete bouz devan sa lannen e osi pou koz lo serten size ki dan domenn piblik ki konsern lakour.

Zidisyer ordinerman pa ganny sans pou koz lo nou lekor e ozordi se lesel oportinite ki nou gannyen pou kominik avek bann dimoun ki nou pe rann servis. Se prensipalman pour sa rezon ki pour la premye fwa mon pou pran loportinite pour fer mon diskour an kreol. Toudemenm. Akoz langaz lakour l angle monn fer le neser pour ki en versyon an angle in ganny fer pour ki ansanm avek son versyon kreol l ganny mete lo rekord lakour.

Refleksyon lo nou serman

Mon pou komanse e prenan sa loportinite pour fer en pe refleksyon lo serten sa bann prensip konstittisyonel ki nou bann ziz nou bezwen pran koman sakre an rezilta sa serman ki noun fer.

Ler nou pran nou serman koman ziz nou sermante ki nou **pou byen rann servis la Repiblik Sesel dan lofis ziz e ki nou pou azir byen an akor avek konstitisyon Sesel ki ganny etabli par lalwa e an akor avek bann lalwa la Repiblik san lafreyer ou faver , lafeksyon ou move leker, e ki bondye l nou .**

Premyerman nou pran serman pou nou **servi la Repiblik Sesel**. Sa l ve dir ki nou la pour servir and nou pa la pou ganny servis. Nou bann serviter La Repiblik Sesel e son pep. Nou pa bann met le lepep. Rann servis ou pei l ve dir fer keksoz ki kontribye pour son byen e byenet son pep. Sa l ve dir ki nou annan en obligasyon pou *“deliver”* lo nou devwar dan en fason efikas e onet e dan en letan rezonab e ki lepep l annan en drwa pou ekspekte ki sa l arive. Sak fwa ki nou met nou rob e

ki nou asiz lo nou ban nou bezwen rapel nou kekor sa prensip. Sa l pou ede anmenn plis limilite dan nou e ede pou kiltiv pli bon tanperanman zidisyer.

Dezyenman, noun sermante pou **fer byen an akor avek konstitisyon Sesel kin ganny etabli par lalwa**. Dan sa lanir l nou obligasyon pou nou siport e tenir for sa konsept “*Rule of Law*” . Par lao nou tou l nou konstitisyon. l protez nou e l etabli limit lo ki kapab ganny fer e ki pa kapab ganny fer dan nou demokrasi. Sa menm konstitisyon in fer zidisyer sa refrir e in donn nou pouvwar pour deside si bann la reg ki ganny kree par konstitisyon e bann lalwa in ganny kase ou non. Nou alors annan en devwar pou fer sir ki lalwa l ganny aplike byen devan tou nou bann foronm zidisyer depi sa bann pli pti tribunal ziskan pli o la kour ki egziste. Nou bezwen edik nou lekor ki “*Rule of law*” l ganny trouve dan bann lalwa ekri; nou zizman e bann prensip ekite. “*Rule of law*” se pa nou. Ziz pa lalwa e i pa fer lalwa. Nou, nou aplik lalwa e ler nou fer sa nou bezwen azir an akor avek lalwa, e fer li byen an byen e pa an mal.

Trwazyenman, nou serman l obliz nou pou pa montre okenn **faver ou lafeksyon**. Sa se en ranforsman lartik 119 nou konstitisyon ki dir ki zidisyer l endepandan e ki l soumet li avek zis konstitisyon e bann lalwa Sesel. Koman Sef ziz mon annan en devwar pour asire ki sa prensip konstitisyonel l ganny mentenir tout ke kout. Ledepandans l ve dir fer desizyon san okenn lenfliyans sortir an deor lakour. Nou bezwen baz nou desizyon lo bann fe dan bann ka devan nou. Nou bann tandans, lapreferans; enklinasyon politik e regar lo lavi, l pa relevan dan nou bann desizyon.

Katriyenman, noun sermante ki nou bezwen **azir san okenn lafreyer**. Sa I ve dir ki nou bezwen annan kouraz zidisyer. En ziz brav I aplik lalwa konsyansezman koman li I konpran, san lafreyer e san regardan lenpak ki san desizyon I pou annan lo so popilarite, lo son bann koleg, ouswar bann manm piblik. En ziz I bezwen kapab *“take a stand,”* menm si I konen ki rezilta son desizyon pa pou fer plezir lotorite ou en koleg ou okenn lezot dimoun. Kouraz zidisyer I en konsepsyon iniversel. Bann ziz I oblize entervenir kan lezislasyon ou gouvènman I adopte lalwa ou I pran aksyon kont konstitisyon. Menm kouraz I nesese kan nou ganny demnde pou pran desizyon ki enapakte bann drwa e liberte personel me ki konstitisyon I dir I rezonab e nesese dan en pei demokratik dan lentere piblik.

Nou serman I osir obliz nou our nou **pa travay ek rankin**. Nou aksyon I fodre pa malisye ouswar kaprisyez. Laenn e vazans I pa en keksoz ki nou tolere dan nou sistenm zidisyer.

Finalman, nou sermante pour **ki bondye I ed nou**. Mon senserman kwar ki nenport liv sakre ki nou lir. Bondye I toultan en sipor enportan dan nenport ki desizyon nou pran. Akoz ler nou pran sa desizyon avek en konviksyon profon e senser ki I enn baze lo dibyen, sa desizyon pour enn ki touzour bon. Akoz bann ki zis zot viv par lafwa.

An dizan tou sa mon osi konsyan bann defi ki sa serman I enpoze lo nou lavi personel e profesyonel. Nou viv dan enn pti kominote lo bann pti zil. I en fe ki sa dimoun ki nou pe zize I parfwa i en zanmi ou en zanmi en zanmi ou en zanmi en manm ou fanmir pros. Natir nou louvraz I vedir ki si napa okenn baz pou etabli okenn konfli dentere nou bezwen ekout sa zafer menm si a pou annan reperkisyon lo nou bann relasyon personel. Bann dilenm moral I kapab imans pour nou tou. Menm sa, nou travay san ses e nou deliver lazistis tou le zour e pour sa nou bezwen fyer.

Media e Zidisyer

Sesel son konstitisyon I garanti liberte lekspresyon koman en drwa imen. An rezilta nou annan la liberte lapres. Sa laliberte parey nou konen I annan son limitasyon ki mon sir medya I okouran. Ansanm avek sa nou annan en konstitisyon ki prevwar pou en sistenm lazistis ki piblik. I prevwar ki laport bann lakour dan sesel I toultan ouver pour nenport dimoun ki anvi antre e ekout en zafer menm si I annan leksepsyon, kot I tre rar, kot ziz I deside pour ekout en kes an prive , e si I fer sa I bezwen donnn en rezon valab an ekrire.

An rezilta lefe ki nou annan la liberte lapres e en sistenm lazistis ki piblik tou bann zournalis I annan “*free access*” dan bann lakour. Pou fer sir ki sa I ganny fer dan en fason ordonen, lannen pase mon ti fer en “*Practice Direction*” ki les bann zournalis pour vin an kour , filmen e rikord okenn levennman ki pase an kour, enkli “*interview*” dimoun an deor lakour . Zot kapab servi nenport lekipman pou fer sa enkli zot “*smart phones*”. Selman si zot bezwen film andan dan en lakour zot pou bezwen konsantmant sa ziz ki pe ziz sa zafer.

Noun les laliberte akse avek dan nou bann lakour akoz nou kwar ki si en manm piblik I kapab desann e ekout en kes san restriksyon, en zournalis I osi kapab parey, desann ekoute e raport lo sa menm kes pou sa menm manm piblik ler li I pa kapb vin an kour. An dot mo media I vin lizye e zorey manm piblik ki pa kapab vin an kour pou ekout sa zafer sa zour. Par “*broadcast*” nouvel lo bann kes avek lentere piblik e lentere nasyonan sorti kot Palais des Justice medya I pe zwe en role enportan an siport drwa manm piblik pou ganny akse avek en lazistis piblik e endepandan.

Dezyenm rol ki en medya lib I zwe I ki zot vin port parol bann desizyon zidisyer. Laplipar ditan dimoun pa al lo nou “*website*” ou lir nou bann “*Law Reports*” pou konn nou bann desizyon. De tout fason sa bann zizman parfwa I paret konplike pou lir par piblik. La pres an pibliyan nou desizyon I alors pe ed zidisyer fer son bann desizyon ganny resevwar par en pli gran kous popilasyon, e sa I ogmant konesans piblik lo zot drwa e laliberte e an menm tan edik zot lo zot responsabilite. Alors nous santi ki medya I en partner kle pou nou.

Sepanda koman nou port parol e lizye e zorey manm piblik mon konsernen aköz mon santi ki medya an zeneral pa pe pran zot responsabilite o serye kan I annan pou fer avek “*broadcasting*” bann zafer kriminel. Sa bann nouvel ki swa lo rimann ouswa apre kan en dimoun in ganny sarze I ganny sansire san okenn rezon legal.

Sa senaryo swivan I en senp legzanp, Sis dimoun ti desann Vandredi pase pou al ekout e kes “*remand*” dan lakour Siprenm limero 2 . Zot konn egzakteman tou kin pase an kour. Zot konn non ziz; non bann avoka; bann largiman; figir e non bann sispe e desizyon lakour. Ti annan detrwa zournalis la ki ti pe swiv sa zafer. Sa menm group dimoun zot retourn kot zot, e parey en bon pe nou, zot asiz devan zot televizyon por ekout nouvel wit er di swar. I annan en “*news item*” ki kouver sa menm kes “*remand*”. Ler zot swiv sa “*item*” sa zournalis I koz lo tou keksoz kin pase apart keksoz pli enportan ki non sa bann sispe e zot bann zimaz I osi ganny kasyet. Koman sa sis dimoun pou santi ?, sirtou si sa I ganny fer par en “*broadcaster*” ki annan en obligasyon Konstitisyonel pou fer sir ki sitwayen sa pei I ganny enformen lo bann keksoz ki enpakte zot lavi direktteman. I pou normal pou sa bann dimoun annan en reaksyon negativ, ki a monn avi I fer sans. Kestyon ki zot pe demann zot lekor se aköz sa sekre lo figir e lidantite sa bann sispe. Ki televizyon pe kasyet e aköz. Kan zot, zot ti la e zot in war e tann tou keksoz kin pase. Si ladan ti annan en avoka, I ti menm pou kapab

demann son lekòr lo ki baz ki medya I kapab fer en kes piblik vin enn ki prive san en lòrd lakour.

En bann rezon ki bann medya I kapab met devan pou sa timidite se ki sa piblikasyon I kapab fer zot ganny pouswiv dan en kes difamasyon. Se pouktan sa pa kapab arive akòz laverite I en defans dan en kes difamasyon e lapres ler I rapòrt lo sa bann zafer I pe rapòrt lo en laverite.

En lòt rezon ti kapab proteksyon pou drwa a lavi prive, me menm sa pa en bon rezon akòz sa bann kes I neserman piblik e I pa afekte lavi prive.

En lòt kontrent legal lo sa bann piblikasyon ti kapab baze lo prensip “*sub judice*”, anba Seksyon 114 (1) (d) Kod Penal, ki anpes, ler en kes pe pase, pou dir okenn keksoz ou ekri okenn keksoz ki donn en fo lenpresyon lo sa kes ouswar dir e ekri keksoz pou fer prezidis en dimoun dan sa kes. Sa osi I pa kapab en rezon valab dan sa senaryo akòz si ou rapòrt lo bann keksoz vre e reel kin pas devan en lakour piblik ou pa kapab annan lentasyon pou donn en fo lenpresyon ouswar prezidis personn.

Mon pwendvi personel i vi ki tou kes an kour I piblik I devwar la pres pou fer li piblik si zot pe rapòrt lo la, sa I enkli donn bann non e montre zimaz bann sispe e akize. Lentere piblik I demande ki sa I arive. Selman an dizan sa zot bezwen “*accurate*” dan zot rapòrtaz e rapòrt lo bann fe kin arrive sa dann bann lopinyon lo merit sa kes. E an menm tan zot bezwen osi pas desizyon final. Si sa sispe I ganny sarze, zot bezwen dir. Si I pa ganny sarze sa osi zot bezwen enformen. Menm zafer avek si I ganny kondanen ouswar akite e rezon pou son akitman. Tou sa la I neser pou kapab fer en bon balans e reste zis anver tou bann parti.

Mon demann zot leskiz si zot santi ki monn al enpe lwen lo sa size, me mon kwar mon fer li mon devar aköz mon santi ki sa size I kapab donn lenpresyon bann manm piblik ki nou sistenm lazistis pa piblik e nou pe konplote pou kasyet keksoz, ki pa le ka.

Mon demann lapres pou pran sa enn de komnater dan en fason positiv e pou note ki sa kimonn dir I zis “ *advisory*” e pour sak “ *media houses*” pour reflexir e pran en desizyon lo sa size . Mon lentervansyon I zis en gid ki bezwen ganny war koman en lesey pou ogmant laliberte ekspresyon olye en rediksyon lo sa laiberte.

Koripsyon e trafik drog

Bann kes Trafik drog e bann lofans ki annan avek drog e dan en serten fason bann kes koripsyon e bann lofans ki relye sa krim pe ogmnate devan laokour siprenm. Koman en lakour enparsyel e endepandan nou oblize anba konstitisyon ki nou ekout sa bann kes dan en fason zis e ekitab dan en dele ki rezonab. Nou respe senserman tou bann drwa konstitisyonel tou sa bann sispe e akize dan sa bann prosekisyon. Nou bezwen apresye ki zot inosan ziskan ki prosekisyon I prouve san okenn dout rezonab ki zot koupab. Selman, si levidans I demontre san okenn dout rezonab ki zot koupab nou pou bezwen kondann zot san ezitasyon e lafreyer parey lalwa I demande. Apre zot kondanasyon , si bann fe sa kes I demontre ki sa lofans I serye e ki napa okenn sironstans atenyant nou pou bezen enpoz sa santans ki nesesser, enli enpoz santans maksimonm pour lofans kip li serye. An fezan sa nou pou san okenn faver ou lafreyer pe soutenir nou konstitisyon, ki enn nou devwar konstitisyonel.

En pe nou bann sikse sa lannen

Bann fasad devan “*Palais des Justice*” koman zot in kapab remarke I aprezan byen nef, Louvraz I ankor pe kontinyen lo lezot fasad parey zot in war e tou louvraz I devret konplete mwan prosen. Nou apresye zes bonn volonte Gouvernman sinwan pou fer ki sa proze vin en sikse. Nou batimam pe vin en “*landmark*” ankor, bann touris pe fer arête zot taksi pou tir porter devan nou Pale. Sa mwan nou pou komans renovasyon enteryer, ki enkli repas lapentir e remet “*tiles*” ater, nou souwete fer sa par faz pou ki pa aret nou servis.

Nou “*cashier service*” depi lannen pase in komnas aksepte “*online payments*” pour peiman det e lezot servis finasyel ki nou ofer.

Lanen pase Lakour Mazistrar in ganny ekipe avek zot sistenm modern recording ki fer zot en “*court of record*” e zot osi zot in ganny “*link up*” par “*video link*” “*Remand Centre*” e prizon.

An zen lannen pase, zidisyer ti komemor lazournen konstitisyon an organizan en diskisyon “*round table*”avek nou bann partner kle lo size drwa a e prosedir ekitab e zis, e lepidemi COVID 19. Sa tenm swazir par zidisyer ti annan le bi pour diskite lo konstitisyon e limitasyon ki ganny enpoze par restriksyon lasante piblik e pou propoz solisyon. Nou annan lentasayon pou komemor sa lazournen ankor sa lannen.

Ziz lakour Dapel, ziz Mathilda Twomey ti resvwar en pri “*Franco – German*” an zilyet an rekonesan son zefor ki in fer pou defann drwa bann victim labi sekyel. Sa “*award*” I rekonet bann dimoun kin disteng zot lekore an defendan e an promotan drwa imen e “*Rue of Law*”. Nou felisit ziz Twomey pou son “*achievements*”.

Pou selebre “*World Press Freedom Day*”, Zidisyer ti fer en “*workshop*” an Me 2021. Sa sesyon ti pou edik zournalis lo bann prosedir zidisyer e

koman pou pli kapab rapòrt lo bann kes an kour. I ti ganny partisipasyon preske tou bann “ *media houses*”. Se pandan sa levennman ki mon ti lans nou “*Media Practice Direction*”, ki enkli en pe bann term legal ki nou servi an kour e zot lekivalans an kreol.

Lannen pase nou ti admet koman “*Attorney at Law*” 4 “*State Counsel*” sorti dan biro “*Attorney General*” e 4 sorti dan sekter prive apre ki zot in fini fer zot “*pupillage*”. 9 etidyan avek zot degree lalwa ti fer zot “*Bar Fianl Examination*” an 2021 e rezilta pe al ganny “*release*” dan ankor en pe letan. Baro Seselwa pe vyeir e I demann la relev, mon pou lans en lapel pou plis zenn pou take the “*challenge*” e fer en karyer dan sa profesyon nob.

Tar lannen pase nou bann ziz nou ti fer e “*retreat*”. Pandan sa levennman nou ti enterakte ek bann profesyonel e diskrit lo defi ki nou louvraz I mete lo nou lasante manatal. Sa lokazyon ti en gran sikse e nou tou noun rekonnèt lenportans fer li pli souvan.

“Pour lape, kiltiv lazistis”. E “ Zidisyer , anbras sanzman”

Zidisyer lannen pase ti fer son mye pou enplimant son tenm ki ti “ *Pou lape , kiltiv lazistis*” avek le bi pou fer ki lape I renye dan nou lorganizasyon e dan pei an zeneral. Sa lape ki ti renyen dan bann koridor Palais de Justice lannen pase ti remarkab. Nou tenm pou sa lannen I “ *Judiciary, embrace change*”, “ *Zidisyer , anbras sanzman*”. Sa bann sanzman ki nou anvi I arive I ganny klerman detaye dan nou Plan Stratezik Vizyon 2021- 2025. Zot in deza komans ganny enplimante e zot pou baze lo sa bann pilye swivan.

Entegrite endividyel e enstitisyonel

Premye pilye nou reform se ranforsi entegrite. Lanvironnman zidisyer I bezwen enn ki ed ziz e lenstitisyon zidisyer reste endepandan, enparsyel e rann kont. Azir san okenn lafreyer ou faver pa egzis dan en “*vacuum*”. Tou pou depan lo valer personel sa ziz e abilite sa lorganizasyon ki apwent li pour idantifye sa bann karakteristik. Lo lot kote entegrite zidisyer e konesans legal pa ase si bann “*safe guards*’ konstitisyonel e legal pa ganny met an plas. En lad ministrasyon efektif; konfyans piblik, resours finansyel e lenfrastriktir I enportan pour siport entegrite personel e enstitisyonel. Sa lannen nou pou travay pros avek Konsey Apwentman Konstitisyonel,avek lobzektiv pour entodwir reform pou solidifye entegrite zidisyer.

Otonomi Finasyel

Mankman resours pou bann sistenm zidisyer aköz kontrent finansyel I komen dan en ta pei. Pou kapab delivre lazistis toudemenm zidisyer I bezwen ase resours finansyel e lendepandans administrative pou zer sa resours.I kler ki lasirans pou kapab ganny ase resours bidzeter e lotonomi administrativ lo koman pou servi son bidze I nesaser pou promosyon lendepandans zidisyer.

Kontrol lo bidze zidisyer I kapab fer ki bann lezot brans gounvernman I met presyon endirek e enfliyans desizyon bann ziz e an fezan sa redwir nou lendepandans

An bouzan ver pli gran lendepandans finansyer I osi vedir fer fas avek bann kondisyon e limitasyon administrasyon finasyel gouverdman. Nou rekonet ki dan serten lenstans reform entern I nesaser e ki nou I bezwen travay avek kontrent ban lalwa e lareg bidzeter gouvernman. An dizan sa zidisyer pa kapab ganny trete koman nenport department

gouvernmam paske l trwazenm brans nou demokrasi e son lendepans total l enportan pou nou demokrasi.

Noun komnas en diskisyon avek nou bann partner lo sa size e sa lannen nou pou kontinyen angaz bann lezot brans gouvernman pou fer sir ki nou ganny plis lendepandans lo alokasyon bidzeter e son zestyon. Enn nou bann lozektif dan sa demars se pou fer sir ki gouvernman l adote '*Paris Principle*' kin ganny devlope par Nasyon Zini kin set "*minimum standard*" pour bann "*National Human Rights Institutions*" ki enkli zidisyer. Enn sa bann prensip se lotonomi finasyel.

Ledikasyon kontinyel pou zofisye zidisyer e avoka

En kwaryans tradisyonel se ki ziz pa bezwen ledikasyon kontinyel. Sa kwayans in ganny war koman en en "*myth*" e nou bezwen anbras sanzman lo sa nivo osi sa lannen. Ledikasyon bann ziz l zwe en rol enportan dan profesyonalism sistenm zidisyer. E sa l bezwen enkli "*contuneing education*" pou bann avoka. Sa lannen nou swe se ki anba Vizyon 2021-2025 program ledikasyon legal kin ganny devlope par kolez zidisyer Sesel pou kapab war adopsyon en varyete program edikasyonel e teknik avek le bi pou maksimiz lefektivite dan plizyer domenn.

Semenn pase sa kolez dan en demars pou kit nou o fe avek bann devlopman dan lalwa ti organize en sesyon training lo provizyon nouvo "Civil Code" Sesel.

Staff zidisyer

Entegrite zidisyer pa egziste an izolasyon. Kalite bann ziz i ganny rafinen avek letan ki i pase dan bann lakour, ek staff e bann lazans ki lakour I enterakte avek. Dan sa loptik plis bann dimoun otor sa ziz I kalifye plis I pou benefisye.

E se pou sa rezon ki devopman profesyonel bann staff I enportan dan nou Vision 2021-25 e sa I pour kontinyen sa lanen. En staff byen “*train*” e motive I kree en realizasyon e persepsyon ki lakour pe “*operate*” dan en fason pli efektiv e sa I ede anmenn plis konfyans dan sistenm.

Pou kapab amelyor lenpak ki en “*training programme*” pou annan *pour* “*court support staff*” zidisyer pou fer en “*training need assesment*” pou nou kapab determinen ki kalite amelyorasyon e sanzman ki neseser. Bann “*support staff*” I reprezant sa lakol ki tenir nou sistenm lazistis ansanm e nou bann zefor dan sa domenn I bezen enportan.

Anbras teknlozi

“Internet Technology” I ofer zidisyer plis posibiklite pou amelyor son loperasyon. Sa I osi siport valer koman la transparans; rann kont e drwa a lakse avek lazistis e drwa a lenformasyon. Sa lannen nou pou kontinyen eksplor servis ban “*cost effective technologies*” pou nou realiz nou bann lobzektive.

Lepidemi Covid 19 in prezant plizyer defi e difikilte pou administre lazistis. Me in osi prezant bokou bann loportinite pou anbras teknlozi antraver “*virtual hearing*” ki pou mwan I en fondasyon pou keasyon en “*fully operational virtual court*” dan le fitir. Mon ti etonen pou war ki kantite bann avoka in aksepte e adapte avek en zafer kot mazorite levidans in ganny donnen par en “*zoom hearing*” kot temwen li langleter e zafer I pe ekout isi. San kovid sa zafer ti pou al rann lapel

devan lakour konstitisyonel. Mon felisit zot pou zot fleksibilite e konprenezon.

A lon term e mwayen term zidisyer I rekonet ki I neser por entrodwir sanzman teknolojik e nou konsyan ki travay preparatwar I bezwen komans ganny fer la konmela. Sa I enkli promilge lankadremman legal pour entrodwir en “*e-court system*”. E sa lannen nou pou komans met bann baz inisyal por sa materialize.

Amelyorason dan “*Judicial Information system*”

Administration lenformasyon zidisyer I kouven pibikasyon zizman atraver “*law reports*” e osi pibikasyon “*on line*”. Nou bezwen anbras sanzman ki teknolozi I pe anmenen dan pibikasyon legal e zidisyer aköz pibikasyon I zwe en rol enportan dan fonksyonman sistenm lazistis. I vital pou ki pou devlopman zirispidansyel ki zofisye lakour e bann avoka I ganny akse avek bann zizman ki swa dan en form fizik ouswa en form nimerik. Sa lannen nou poukontinyen investir dan “*judicial information management*” a taver nou libreri e nou “*website*” avek le bi pou fer sir ki zidisyer I reste en sant dekselans pou materyo legale zidisyer lo en nivo domestic, rezyonal ou enternasyonsl.

Transparans , akse, “*outreach*” e ledikasyon

Parey monn dir avan, zidisyer I en sanpyon kan I annan pou fer avek drwa pou ganny akse avek lakour. Piblik ek medya zot kapab vin an kour san okenn kontrent. Egalman enportani nou kapasite pou donn manm piblik avek lenformasyon lakour, espesyalman bann zizman e lezot lenformasyon adminstrativ lakour parey statistic lo “*case loads*”, “*clearance rates*”, fre lakour e bann “*Practice Directions*”. Me nou osi konsyan ki la transparans I enkli plis ki donn akse avek lakour e dokiman

lakour. Pou kapab ariv lo “full” transparency lenformasyon I bezwen ganny donnen dan en format ki kapab aksesib avek sa lodyans ki bezwen sa lenformasyon. Espesyalman journalis e “court users” ki napa background legal, alors nou bezwen fer li vin pli senp ki posib.

Bann program “outreach” e pibliy bann lenformasyon lo lakour I ogmant kalite lazistis akoz I kree plis konfyans dan zidisyer . Zot ede pou angaz la kour dan en relasyon avek la Kominote e I demistifye enta kompleksite otour loperasyon sistenm legal e la kour.

An edikan manm piblik e enkli zot dan travay lakour par sa bann “outreach program” la kour I ogmant konfyans piblik dan nou sistenm e sa I ede ranforsi, ‘Rule of Law’ dan zot kominote.

Dan sa demars zidisyer lannen pase in pibliyson prop “news letter” ki sorti dan en fason regilye e son prop website ek “ Facebook page” ki donn bann manm piblik e profesyon legal bann “updates” kipe pase dan lakour. Sa lannen nou we se pou amelyor sa bann platform egzistan, tout an eseyan pou rod plis fason pour donn lenformasyon avel le pep.

En profesyon legal ki rann knont

Disiplin bann avoka I tonm anba la kour siprenm. Zidisyer I kontinyen konsernen avek logmantasyon bann konplent par kliyan kont bann avoka. I kler ki sistenm aktyel pou deal avek sa sitiasyon pa adekwat. Avoka i annan potansyel pou promot ouswa anpes akse avek lazistis. si zot pa travay dapre zot kod profesyonel zot afekte drwa en dimoun a akse avek lazistis. An anbrasan sanzman dan sa sekter nou po kreee en group ki pou kontenir tou bann akter prensipal pour nou revwar sa prosedir disipliner avek obzektiv anmenn plis efikasite dan lalwa “ Legal Practitioners Act” e pouse pou entrodiksyon en “Seychelles Bar

Council Act” ki pou azir koman en Konsey konpoze par avoka ki pou annan pouvwat zot disiplin zot koleg.

Statistik

Performans lakour l ganny mezire an konsideran de laspe. Premye i *“case disposal”* e dezyenm l poursantaz ki bann vye kes (backlog) l form parti total bann kes. Lobzektif se ariv lo en plato kot backlog l en porsantaz nominal total bann kes e kot kantite kes kin konplete l preski parey kes kin fek fayle.

Satistik 20-21 i demontre ki la kour in fer progre an rediksyon enpe back log. Anmenm tan *COVID 19* in afekte nou kapasite pour *“deal”* ek bann kes dan en fason parey labitid akoz la kour in bezwen fermen lo lord Departman lasante piblik, ouswar akoz bann ziz ou zot staff la kour pann kapab travay akoz zot in ganny met dan karantenn. Me Lo lot kote nou remarke ki mwens kes in ganny fayle konpare avek lannen avan.

Nou reste determinen pou redwir sa backlog sirtou la ki noun ganny de nouvo ziz. Pour bann ki enterese dan detay nou statistik dan diferan lakour zot kapab vizit nou website www.judiciary.sc ouswar lir nou Annual Report pou lannen pase.

Mouvman staff

Lanenn pase nou ti kapab ranplas la mazorite post vid dan Zidisyer. Nou Staff ziz ti ogmanate avek lapwentman de ziz la Kour Siprenm e *“Master”* Lakour siprenm ti ganny apwente osi lannen pase. Boner sa lannen nou pou apwent en nouvo Mazistra pour anplir sa *“vacancy”* kin ganny fer apre ki *“Master”* ti kit sa pozisyon ler l ti ganny promote .

Lo nivo *“Senior Management”* nou reisir kapab apwent en nouvo Direkter loperasyon e lozistik apre ki en *“vacancy”* ti arrive dan sa pos lannen pase.

Dan nou “*Legal Research Department*” lannen pase noun reisir apwent nou “*Director of Legal Affairs*”; nou “*Senior Legal Researcher*”; e trwa nouvo “*Legal Researchers*”.

Monn remarke ki dan serten seksyon I kontinyen annan en “*high turn over*” bann manm staff, sirtou dan seksyon enterpretasyon, sa I fer ki nou perdi en bon pe nou bann dimoun eksperyanse. Nou bezwen met an plas bann plan pou retenir sa bann zofisye sa lannen.

Remersyeman

Finalman les mwan remersye tou bann kin fer tou zot devwar byen lannen pase kot noun fer nou mye pou kree lape an kiltivan lazistis. La kan nou pe bouz devan sa lannen, anou anbras bann mezir ki annan pour fer ki nou anmenn bann sanzman positiv dan tou nou servis. Le sel lobzektiv sa bann reform se pou fer sir ki nou reste pli pre avek nou mandan konstitisyonel e ki fer nou lenstitisyon vin pli efektiv e relevan

Pou nou Sef Deta, Son ekselans, Prezidan Wavel Ramkalawan, mersi pou onor nou avek ou prezans. Si mon pa tronpe I fer premye fwa ki en Prezidan in prezan dan en seremoni louvertir lakour siprenm. Ou prezans parmi nou koman Sef Deta I demontre lenportans ki ou atase avek zidisyer e nou demokrasi. Menm vot remersiman I al pou Vis Prezidan La Repiblik, Monsier Ahmed Afif e Onorab Speaker Lasanble National, Monsier Roger Mancienne, zot prezans I osi istorik.

Mon koleg ziz, mazistra, prezidan e bann manm bann tribunal e staff zidisyer, mersi pou zot louvraz dir dan sa bann sironstans kontrenyant ki nou ladan .Sa lannen nou bezwen ankor vin pli imazinativ e adapte bann nouvo lapros pou fer fas avek bann vye e nouvo problem an menm tan ki nou fer fas avek en lanvironnman legal ki touzour an mouvman e sitiasyon ekonomik enserten. Pou sa arrive mon kont lo nou lespri linite e kolezialite.

Pou nou partner dan ladministrasyon lazistis, Onorab Attorney General e manm son lofis; Komosyoner lapolis e manm lafors lapolis; Komisyoner Komisyon Anti Koripsyon; bann avoka; Superintendent of Prison e son bann zofisyè; servis probasyon; servis sosyal e lezot servis ki lalis I tro long pou mwan mansyonnen- mon anvè dir zot ki nou apresyè zot servis e zot gran zefor ki zot mete pou respe la reg zot bann lorganizasyon.

Mon remersyè Medya kin kapab fer sa levenman ganny *“broadcast live”* lo televizyon. En remersisman spesyal I al po ziz Pillay e manm so komite re-ouvertir lakour e bann manm staff kin fer en travay eksepsyonel pou fer ki sa levenman bomaten Katedral e la ankour vin sa sikse kin ete. Monn apresyè tou sirtou sa latous Repibliken, kot premye fwa dan nou listwar nou lim nasyonal in rezonen dan lakour Siprenm Limerò 1.

Finalman, mon pli gran remersiman I al pou nou dimoun ki servi nou lakour toulezour. Lanen pase pa ti fasil e parey zot konen sa lannen pe komans en pe difisil avek sa COVID 19. Sa I annan potansyel afekte nou kapasite pou rann zot servis lo en nivo labitid. Mon konen Selman ki zot isi determinen parey nou menm pour ki sa I pa arive. Alors annou met nou mask, pran nou vaksen, kit nou distans sosyal, protez nou lekor e nou pou reisir sirmont sa defi parey noun sirmont lezot oparavan.

Mon swet zot tou en bon lannen 2022 e ki bondye I beni nou tou e nou pei Sesel.

Mersi

Sef Ziz

10|1|21